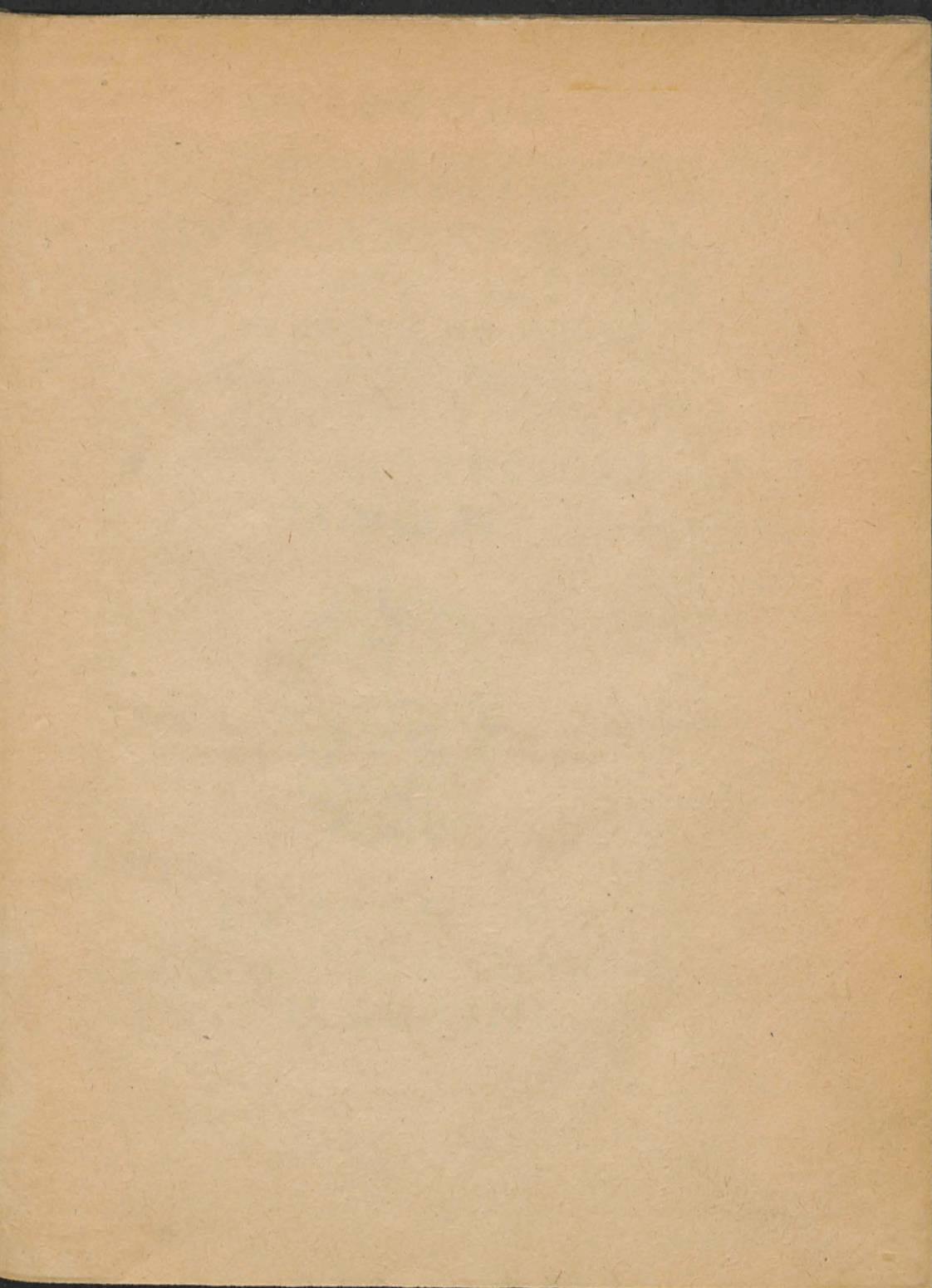

BIBLIOTEKA

Zaki. Nar. im. Ossolińskich

XVI 3175

AM 011175

EPISTOLA
AD STANISLAVUM
OSIVM CARDINALEM,
VNA CVM ACTIS LEGATIO-
NIS DE REGNO AD HENRI-
CVM POLONIAE
REGEM.

P. NAMOSSIO AVCTORE.

CRACOUIAE,
In Officina Matthæi Siebeneycher:
M. D. LXXIII.

(1574)

LECTORI CANDIDO
*Matthaus Siebeneycher Typographus &
Bibliopola S.*

EPISTOLAM HANC VTI MVLTORUM est iudicium, elegantem, de legatione Polonorum ad S. Regem nostrum, scriptam: cum Romæ impressam, & ad partes nostras allatam viderem, recudendam esse putavi, vt commodius ijs omnibus, qui earum rerum sunt studiosi. communicari possit. Quam operam nostram si tibi gratam esse intellexero, enitar sedulo, vt me ad similia & multo plura ac maiora alia alacriorem experiaris.
Benevale. Craco: 21. Maij. M. D. LXXIIII.

STANISLAO HOSIO CARDI-
NALI,
P. NAMOSSIVS
S.

ACTA legationis ciuium tuorum ad Serenissimum POLONIAE Regem, cui potius mitti debent quam tibi, Stanislae; purpurati ordinis decus ac gentis tuae clarissimum lumen? Quae etsi non dubito ab alijs quoque scripta ad aures tuas iam peruenisse, meam tamen in hac re operam quamuis ignotus offero, praenuntiam reuersionis in Italiam meae. Cum autem istic ero, recta ad comitatum tuum pergam: ad quem audio patere aditum uirtuti cruditorum hominum, sic, ut Roma Bessarionis Riceni familiam in tua relucere gaudeat. In hac spe defixo animo letus uiuam, senectam tibi a Deo felicem & annosam dari cupiens, Parisijs. VI. Id. Mart. M. D. LXXIIII.

XVI. Qu. 3175

ACTA LEGA-
TIONIS DE REGNO,
AD HENRICVM POLO-
NIAE REGEM.

DEVM IMMORTALEM
consueuisse noua semper munera
largiriis, qui animum virtuti dedi-
derint, Gallia anno superiore ex-
perta est: cum post obitum Sigis-
mundi Augusti, Regnum Poloniae
HENRICO Andegauorum Duci ob
splendorem summae virtutis datum accepimus. Ruple-
lam Santonum maritimam urbem obsidebat, eo tem-
pore, quo proceres Regni Poloniae, Lituaniaeque con-
cilio coacto de Rege deligendo consultabant; ubi sen-
tentiis dictis magno Senatus, & omnium ordinum
consensu Rex pronuntiatur, sub Varsouia Mazouiae
oppido, anno Christiani numeri millesimo quingens-
tesimo septuagesimo tertio, v. Idus Maias.

Haec electio nouo Regi in castra nunciata est,
quum alterum & vigesimum aetatis annum nondum
impleuisset: duobus tamen maximis praesidiis & peri-
culosissimis egregium militaris animi & fortitudinis
suae specimen iam dedisset. Pauci admodum erant,
qui bonum nuncium ex Gallica ad Polonos legatione
auditum iri vnquam existimarent: quod Senatores

A 2 regni

1573
xj. Maii

ACTA LEGATIONIS

regni Piaſtum, id eſt, ciuem aut ex finitimis regionibus candidatum aliquem in locum demortui Regis ſuffecturi viderentur. At opinio virtutis apud bellicoſam gentem ambitu omni ſuperior fuit, pluſquẽ virium fortia facta, quàm vllæ conuentiones habuere. Concilio nondum dimiſſo, tabulæ electionis confeſtæ ſunt. Ad eas in Galliam perferendas, & ſalutandum Regem delecti tam à Senatu Poloniae & Lituaniae, quàm ab equeſtri ordine tredecim oratores, magno in illis regionibus nati loco, & ſummæ habitû auctoritatis. Legationis principem locum obtinebat Adamus Conaricus Cobilinus Poſnaniae Episcopus, collegæ erant Albertus Laſcus Palatinus Syradienſis: Ioannes Baptiſta Thencinii Comes: Ioannes Tomicius Caſtellanus Gneſnenſis: Andreas Comes Gorcanus: Ioannes Herburtus Caſtellanus Sanoceniſis: Staniffius Criſcus Caſtellanus Racziazneniſis: Nicolaus Chriſtophorus Radiuſius Dux in Olica: Ioannes Sarius Zamoscius Reſeniſis Prefectus: Nicolaus Firleus Caſimirienſis: Ioannes Sborofcus Odalanouieniſis: Nicolaus Tomicius Ioannis filius: Alexander Dux Pruneniſis. Qui petita quidem facultate, nondum tamen impetrata per Germaniam itineris faciundi, maturant è patria proficiſci, & iuſtis itineribus in Galliam contendunt.

Vbi de eorum profectione Carolus Francorum Rex certior eſt factus, Rupellanis ſupplicibus pacem dedit. Reuerſum igitur ab exercitu Henricum Poloniae Regem, Seraphinus Oliuarius à Gregorio Pontifice maximo gratulandi cauſa miſſus ſalutauit, roſamquẽ auream, velut boni ominis prænunciam, in loco conſecrato obtulit, ipſius Pontificis manu ſibi traditam.

POLONORVM IN GALLIA:

ditam, Romaq; allatam. Simul auditi sunt Oratores aliorum Principum, ob id solum missi, vt intelligeret, quàm propensa & perpetua fuisset, atque esset, domitorum suorum erga eum beneuolentia: & ex epistola tua gratulatoria, Stanislæ Hosi, magnam animo voluptatem cepit.

Ac priusquam Poloni extremos Galliæ fines attingissent, Carolus Rex Theualio Prefecto Mediomatricum ciuitatis negotium dederat, vt eos comiter acceptos omnibus officiis blandæ hospitalitatis excoleret, quod ab eo diligenter est factum. Paulisper in ea vrbe morati Lutetiam petunt, facto itinere per campos Catalaunorum Aetii de Hunnis victoria nobiles, comitantibus Carolo Carso episcopo Lingonum Parisi Franciæ, & Comite Bryennæ, clarissimis viris: quos Rex ab se dimissos obuiam ire hospitibus suis iusserat.

Vrbem maximam totius Galliæ feliciter attingere 14. Calendas Septemb. nullo suorum desiderato, aut propter morbum in itinere relicto: cum præter legationis Principes & complures nobilissimos adolescentes, in comitatu essent amplius ducenti quinquaginta. Ad quos accipiendos Magistratus portis effusi obuiam gratulantes exierunt, & familia omnis regiæ, agmenq; nobilium equitum. Occurrerunt & ipsi Illustrissimi Principes Franciscus Borbonius agnationis regiæ adolescens, Henricus Dux Guiliæ, Carolus Dux Meduanæ, cum patruelibus suis Duce Amaliæ, & Marchione Helbouienfi. quorum nomine salutati à Paulo Fuxio illustri viro cum fuissent, porta Martiana urbem ingressi sunt, inuecti quadriugis curribus quinquaginta. Eo die non ætas quemquam, non valetudo, non sexus retardauit, quo minus oculos ex-

ACTA LEGATIONIS

ternæ gentis spectaculo impletet: sic vt referta tecta ac laborantia, oppletas vndique vias, angustumque tramitem relictum sibi plurimum mirari viderentur. Parisienses vicissim attonitis similes summissas & rutilantes barbas, pellitos pileos, gemmatis enses, ferratas ocreas, pharetrasque & arcus, rasumque occiput foederatæ gentis aspiciebant. In hoc aduenarum numero nullum sanè vidimus Latini sermonis imperitum: plures Italice Germaniceve loquebantur: quidam etiam tam oppositè Gallicas voces proferebant, vt ad Ligerim potius quàm ad Vistulam nati viderentur: puduitque plures aulicos literarum hostes anteaactæ vitæ, cum interrogati ab hospitibus suis erubescere, ac turpi nutu respondere cogentur.

Cum altero ab ingressu die quiesuissent, perendie in conspectum Caroli Regis deducti sunt. Is erat in Lupara regia maiorum suorum, ad citeriorem ripam Sequanæ amnis sita: ipsi trans flumen, è regione arcis hospitia sua habebant, tam oportuno loco, vt breuissimo temporis spatio sæpius amnem transire, & negotia sua procurare possent. Admissi, quàm potuerunt demississimè atque subiectissimè, Regis dexteram osculati sunt. Locutus pro omnibus Episcopus Posnaniensis: exposuit quantè Senatus cæterique ordines Regni Poloniæ Christianissimum Regem fecissent, ex eo intelligi potuisse, quòd petitioni eius de fratre eligendo assensu essent: se, suosque collegas huius rei nunciandæ causa cum mandatis in Galliam venisse: sperare Rempublicam Poloniæ hanc electionem ritè factam maxima commoda toti Europæ allaturam. A dea Carolus respondit: illorum aduentum sibi gratissimum esse: cupere se non modo vt Poloni sentiant, sed vt omnes

POLONORVM IN GALLIA.

omnes gentes, etiam vt posteritas omnis intelligat, nullam nationem cuiquam neque cariorem, neque iucundiorē vnquam fuisse, quam erit Polonica sibi, ob recordationem regii muneris Henrico fratri coniunctissimo tam beneuolē delati. Plura etiam per Renatum Biragam Cancellarium suum, patria Intubrem, ex familia nobili, & Gallicarum partium amantissima, in eam sententiam dici iussit. Eodem die, in semoto tamē loco, salutarunt Catarinam Regum matrem, præstantissimam fœminam, & Isabellam nurum, Maximiliani Cæsaris filiam. Catarina Posnaniensem acciperat Italicam linguam nosse. itaq; remotis interpretibus tam arguē ad singula respondit, vt breui oratione expresserit magnitudinem rari & supra sexum præstantis ingenii. Et vero posteritas omnis fœminæ huius vigilantiam laudatura est, in procurandis liberorum commodis honoribusq; mirabilem: meritoq; ambigitur, an viri prudentia olim præstare potuisset, quæ à viduæ elato fortiq; & regna sitiente animo excellenter gesta vidimus.

Postridie eius diei, à prandio, Legati, inscensis equis, longo circuitu per sublicium pontem ad regiam rediere, longē maiori apparatu quàm pridie venerant. Aureas enim textiles togas induti, senatoria grauitate imaginem quandam Romanę maiestatis referēbant. Habentæ equorum argentæ, distinctæ quæ lucentibus gemmis, clitellæ inauratæ ac prætiosę phaleræ cum voluptate & aliqua etiam admiratione spectabantur. Sua quemq; familia pedes anteibat, composita ex generosis adolescentibus: in serica toga præeuntibus accensis cum ferreis bicubitalibus clauis. Deducti sunt à Principibus aulæ ad Regem suum, suscepitq;

ACTA LEGATIONIS

ceptiq; lato vultu. Tum Posnaniensis ita cum eo egit. Senatū, Equites, ac reliquos ordines Polonię Lituanicę, recepto in cœlum Sigismundo Augusto, conuenisse, & exquisitis sententiis more maiorum, placuisse omnibus, ipsum vtriusque gentis Regem pronunciarit: sciret Regnum ob summam opinionem virtutis sibi delatum, ea duce regi & conseruari oportere. Quod si pacta nomine suo à Legatis in Senatu facta iureius rando confirmare vellet, tum demum ea quę decreto comitiōrum electionis sancita essent, libentissimē executurum se & collegas suos. His Henricus ita respondit. Quod tam beneuole in Regem electus esset, gratias Deo, & Senatū maximas habere, daturum operam vt conceptę de se opinioni respondere posset. Quo responso Latine dato Philippus Huraltus cognomento Cheuernius, Cancellarius Andegauenſis, cui Rex ob eximias virtutes, & veteris familię dignitatem summam rerum omnium fidem habebat, dicere iussus, exposuit aduentu Legatorum nihil Regi gratius aut optatius accidere potuisse, cupienti quāprimum proficisci ad regnum, quod Dei & Polonorum singulari munere consecutus esset: æquasse Legatos officiis, vel superasse potius regias cogitationes, confecto tam longo itinere, antequam ad se in Galliam peruenire potuerint: Regem à parte sua relaturum gratiam, atq; his tantis laboribus præstiturum in posterum memoriā ac beneuolentiā, quam iure deberet. Cumq; ab ipsis exemplum pactorum & conuentionum accepisset, ea quoties vellent adhibita iurisiurandi religione vltro affirmaturum. Hac cum dixisset, Legatis & secundum eos Polonis omnibus ad osculum Regiæ dextrę admisis, Henricus, Posnaniensis

POLONORVM IN GALLIA.

ensis dexteram præhendit, & vna Legati Caroli Regis cubiculum ingressi, cum eo colloquuntur. dimissiq; ad vesperum aliquot dies ad mandata inspicienda spatii postulant.

Postero die constituerant Franciscum Alancorum Ducem (qui Aulerci antiquitus fuere) Regum fratrem salutatum ire : sed nocturna febris vexato molesti esse noluerunt. Itaq; ad Henricum Nauarrorum Regem, ad Margaritam vxorem, ad Carolum Borbonium, & Carolum Lotarenum, Cardinales, adierunt. Biduo elapso, Polnaniensis cum Renato Villoclaro, & Philippo Cheuernio ad te missis, colloquitur cupere collegas, si sibi fiat facultas, Regem suum conuenire. Facta potestate proferunt conditiones illas, de quibus supra demonstratum est: quæ in palatio Andegauensi recitatæ à scriba regio tum fuere. Vno capite continebatur, Henricum annuos fructus possessionum suarum, quas in Gallia haberet, per mensarios in Poloniam illaturum. Capitibus aliis de nominibus decessoris sui, de Academia Cracouienti, de priuilegiis, de sacris, de matrimonio, de classe, de seminario iuuentutis, de fœdere cum Gallis ineundo: quæ illo & proximè consecutis diebus in colloquiis repetita sunt, adhibita in dubiis interpretatione, sed eiusmodi, quæ fines mandati diligenter custodiendos non excederet, idcirco enim erant in illo Legatorum numero iurisconsulti duo, Herburtus & Sarius libris à se aditis cogniti, quorum opera ceteri collegæ plurimum vti videbantur. Regi verò aderant Renatus Biraga Cancellarius Franciæ, Albaspina Episcopus Lemouicum, Ioannes Moruilerius, Philippus Huralus, Belliuarisus, Guido Faurus Aduocatus fisci in Senatu Parisiensis

ACTA LEGATIONIS

si, & aliquot præterea ex cōsistorio Principis idonei homines. Colloquiorum exitus fuit, qualem Poloni optauerant, faustus ac fœlix, solemnī epulo accedente in palatio Andegauensi dato v. Idus septemb. ubi Oratores ad latera regiaꝝ mensæ accubuerunt: assurgentesque nudatis capitibus, qui gentis illius mos est, prostrando Regi suo, pium & hilare pro ipsius salute votum coram fecerunt.

Postridie eius diei manè, in augustissimo templo insulæ Parisiorum, ad sacra conuenere Reges & Regi-
næ, Legati Poloniæ, Pontificis maximi, Hispaniæ, Scotiæ, Venetorum, aliorumq; Principum Oratores: Cardinales quattuor, Carolus Borbonius, Carolus & Ludouicus Lotaringi, Aloysius Estensis, Episcopi, Senatores, aulici, ciues tam multi, vt locus in vastissimo templo vacuus nullus tum fuerit, ne tholus quidem. Peractis sacris Henricus ad aram maximam, coram Petro Episcopo Parisiensi, propositis sacrosanctis Euangelis per Deum iurauit, sua cuiq; iura in Polonia, Lituaniaq; seruaturum iri. Iuramenti formulam Oratores ipsi tradiderant, qualem conuentibus proximis perscriptam attulissent. Carolus Rex eodem loco etiam iurauit, quæ per Ioannem Monlucum, Aegidium Abbatem Insulæ, & Guidonem Gelatium Præfectum Aginni Ltobrigum oratores suos, comitiis illis pactus esset, ea se bona fide impleturum, ac in Episcopio, quod est iuxta adem Virginis, præclaris hospitibus suis sepulchrum dedit,

Perendie cum ad colloquium vocati essent, recitatæ sunt litteræ Cæsaris, & comitiarum Germaniæ, quibus sacri imperii ordines, rogati, vt eorum voluntate Henrico in Poloniam profecturo iter per Germaniam

POLONORVM IN GALLIA.

maniam facere liceret, ipsi & comitatui, sed sine vilo maleficio et iniuria, transeundi facultatem dabant. Habitū fuerant conuentus illi Francofurti ad Moenum, xvi Calend. Septembris. Data facultate uti placuit, gratiasq; agere omnibus, sed nominatim iis, per quorum fines transire oporteret: ad quos literæ postea datæ sunt, quarum sententia erat: Statuisse Henricum hac in re amplissimorum ordinum vti beneuolentia, & collatum in se beneficium omni officiorum genere quoties se occasio obtulisset, remunerari.

Quarto Idus Septembris ad spectaculum recitationis decreti Confluxit magnus hominum numerus, vt basilica ingens Senatus Parisiensis completeretur: in qua Regum statua à Pharamundo & Clodione ad Franciscum Caroli fratrem cum elogijs politæ visuntur. Diuifratres, Reginaque, & Henricus Nauarrorum Rex sororius, sub preciosis vnbellis, edito in theatro ad marmoream mensam confedere: ad læuam regiae agnationis Principes, Henricus Borbonius Condensis, Ludouicus Borbonius Monperserii Dux, & Franciscus filius. Dextrum latus tenebant Cardinales quatuor, quorum mentio supra facta est, Episcopi plures, Oratores Regum, regii Consiliarii. Infra id theatrum longa admodum serie in humilioribus scammis Rector Academiæ, Senatores in lato clauo, ludicesq; causarum, & multi præterea Iurisconsulti, Tribunicj ararii, spectatorum uerò ad decem millia, partim in gradibus scalarum pontibusue ligneis sedebant, partim stabant vbi quisque poterat. Facto silentio Legati Poloniæ basilicam ingrediuntur, clangētibus tubis, tibiisque ad oblectationem frequentissimi Senatus peritissimè inflatis, Ad fores excepti sunt ab Henrico Guisa

Aulæ magistro, deductiq; ad regium theatrum, vbi depositum est decretum arca argentea inclusum, quam ex Legatis duo humeris suis à gradibus basilicæ ad eū locum sustulerant, Posnaniensis pauca præfatus de Polonorum erga Carolum Regem studiis, ab eo petit velletnè Senatus consultum quo Henricus frater Rex Poloniæ dictus esset, ipsi coràm offerri recitarique: Responsum est placere. Conuersa igitur ad Regem suum oratione: Quod fœlix, inquit, faustumque sit: Senatus, equites, cæteri que ordines Poloniæ et Lituaniæ, indictis centuriatis comitiis te Regem suum esse vno omnium ore iusserunt, atq; eius rei tam lætæ nuncium & decretum per nos in Galliam deferri. Primum rogant, vt quo animo & studio regnum ad te delatum est, eodem accipias, req; ipsa demonstrates regium honorem non magis studio & voluntate gentis, quàm egregiis tuis in Rempub. Christianam meritis esse consecutum. Deinde orant, vt rebus patrimonii tui rectè constitutis pergas ad inaugurationem, ad possessionem regni, ad clientes, ad populos amantissimos nominis tui, Postea conuersus ad collegas suos, Referate, ait, hanc argenteam leram, & senatusconsultum proferte. In moranon fuere: si quidem momento temporis prolatum est, atque honorificentissimè oblatum Henrico Regi electo, pio, inclyto, triumphatori, magno: quod imperato silentio à Joanne Herburto Castellano Sanocensi recitari iubet. Prima parte recitata sunt nomina Iacobi Vchanski Archiepiscopi Gnesnensis, & sex Episcoporum qui conuentibus illis interfuerunt, Palatinorum, Castellanorum, Senatorumq; Poloniæ & Lituaniæ numero centum ac trium: cæteri nobiles, ciuitates, incolæ, generali clausula comprehendebantur.

Secundæ

POLONORVM IN GALLIA.

Secunda parte mors Sigismundi Augusti, locus comitiorum, tempus, ratio, suffragia continebantur, & quam incredibili consensu libera decernendi potestate nulli erepta, Henricus Dux Andium Christianissimi Regis frater electus esset: eligendi causas quatuor fuisse, splendorem familiæ Valesiorum: summas naturæ & fortunæ dotes quibus ornatus esset: ipsius in Remp. Christianam merita: pactum de fructibus patrimonii sui in Poloniam inferendis. Vltimo decreto mandatum & nomina Legatorum testiumq; qui interfuissent, exprimebantur. Decretum ipsum in membrana Romanis characteribus scitè exaratum erat, appensis centum & decem sigillis, plura enim non fuisse constat. Recitato senatusconsulto Posnanienſis pauca iterum loquitur, & secundum eum Radeuillus Lituanorum nomine, qui Polonis ipsis dignitate exequantur.

Tum Henricus, actis Deo opt. max: ordinibus Regni Poloniæ, ipsisq; Oratoribus, gratiis, vt nuper egerat, decretum hoc honorificētissimum sibi gratum, & iucundum esse palam professus est: vocatoq; ad se Cheuerino Cancellario suo, pluribus eum ad postulata respondere iubet, qui in eam orationem ingreditur. Nullum hac electione post hominum memoriam maius beneficium nequè Galliæ nequè Poloniæ à Deo datum, cū multa acceperint: laudataq; Senatus prudentia, reuocauit vetus exemplum Neruæ Cæsaris, & Alexandri Macedonis: quorum alter dignissimo dedit imperium: alter supremis verbis dari mandauit: dignissimum videri eum, cuius optatis Polonorum suffragia ob virtutem fauerint, quem absentem, presentibus, procul positum finitimis, externum suis preterierint, eumq; antè capere regnum quàm expectare voluerint.

ACTA LEGATIONIS

luerint. Henricum talem grauissimo iudicio Senatus & maximo iudicatum, quam expectationem sui concitasset apud omnes gentes, eam in reliquum tempus tutaturum amplificaturumq;. REGEM POLonorum causa, & honoris sui, sponte deserere dulcem patriam, pios parentes, coniunctissimos fratres: POLoniam nunc sibi patriam esse. Serenitatem suam nemini plus debere, quam Legatis, electionis suae nunciis: quos neq; longitudo itineris, neq; asperitas viarum, neq; tot interiectae nationes & flumina a suscepto Legationis munere retardare potuerint. Vltimis verbis vocem illam Regis mandato ac nomine protulit, quam nulli vnquam fasti praeterire poterunt: **E A M V S**, quo nos Dei voluntas, & Christianae Reip. amor vocat: Graeta auditorum admurmuratione vox illa, & magno silentio excepta est antecedens oratio hominis singulari virtute praediti, aeternamq; dicenti laudem peperit.

Confestim phonaeci regiae domus hymnum Deo cecinere, Regesq; ipsi flexo genu supplices regnatorem caeli adorarunt, Reges pro arbitrio renunciantem desistentemq; cum surrexissent, Carolus prior hilari vultu ad fratris solium progressus, Christianissimo ritu eum amplexus osculatusq; est: Franciscus Alancorum Dux, & Henricus Nauarorum Rex ad osculum quoque excepti, caeteri Principes impari caeremonia duntaxat venerati sunt, Legatis Poloniae fortem & inuictam dexteram Regis sui suauiter datum. Sub occasum solis dimisso Senatu, decretum iterum inclusum argentea theca humeris Ioannis Tomices & Andree Gorcani Polonorum ad aram proximi templi depositum est, commissumque fidei & custodiae Philippi Huralti. Hanc sollemnem caeremoniam clausit fragor
ingens

POLONORVM IN GALLIA.

ingens tormentorum omnis generis, & nocturnum epulum à Carolo Rege in Lupara Legatis datum

Postero die Henricus Rex Poloniae, cum in pomœrio vrbis Rector Academiæ, & summi magistratus meditates orationes coram habuissent: ipseque militari facundia clarus gratulationi eorum grauissimè respondisset: à porta Antoniana vsque ad gradus Palatii sub umbella equitauit: transeuntem eum ciues faustis acclamationibus Regem consalutabant. Vnà equitarunt Legati Poloniae, Galli proceres, & nobilissimi quique ciuitatis filii familias, ipseque ante alios Præfectus vrbis, stipatus peditum sclopetariorum cohortibus quinque. In compitis spectabantur triumphales arcus, pyramides, statuæ, picturæ: quas magistratus vrbis cum poeticiis inscriptionibus nouo Regi de ciuitate benemerito posuerant. Inscriptiones illæ Polonorum laudes, fratrum concordiam, ciuiumque in eos studia prolequebantur: quas Ioannes Auratus excellenti ingenio poeta scripserat.

Die Martis proximo Regina in hortis suis, qui sunt in pomœrio ciuitatis contra Luparam, nocturno consuiuo Legatos excepit. Remotis mensis apparuit repente præalta rupes nullo externo impulsu se ipsam circumagens, & in cacuminibus xvi Nymphæ pari numero referentes prouincias Galliæ. Hæ nymphæ è gynecæo Reginarum puellæ nobiles erant: quæ post Syreneos cantus pullusque lyre varios descenderunt in planiciem, vt Regi Poloniæ sua munera offerrent. Ibi saltationes inuisæ, & ignoti prius mæandri, milleque modi chorearum, ordo, gestus, motusque corporum magnam profectò spectatorum animis voluptatē attulere.

Die Mercurii placuit Regi & Legatis præmittere in

ACTA LEGATIONIS

re in Poloniam Ioannem Sboroschum, per quem Senatus certior fieret de actis Legationis, de protectione Regis & tempore aduentus in Poloniam: vt beneficia regni ad inaugurationem edicto vocarentur.

Aliquot diebus post hanc missionem, Legatis Laurentia à Carolo sunt data more maiorum, torques aurei, vasa argentea atq; aurea. Tandem omnibus rebus ad protectionem comparatis Rex Polonię Lutetia discessit III. Calend. Octob. abeuntemq; ciues faustis omnibus sunt prosequuti: intellectu cum reliqua Gallia, qualis quantusq; sit carendo melius quam fruendo.

Statuerat Rex cum vniuerso comitatu ad vltimos regni fines progredi, nec diuelli prius à fratre amantissimo sui, qui iam ad Germanię limites ventum esset: verum in ipso itinere morbus eum coëgit consilium mutare. Vitriaci igitur, quod est oppidum Catalaunorū ad Matronam flumen, seiunctio illa facta est patrię grauis. Vbi cognitum, in generosis animis minus virium habere naturam, quam honoris & perpetuę famę cupiditatem: cum fratres omni antea vita coniunctissimi raro exemplo, & idcirco memorabili postrema salutatione amorem in pectoribus infixum, in vultu quoque haberent: & Carolus corpore animoq; æger fratris discessum grauer ferret. Henricus lætus animi ad imperium pergeret, amans patrię sed amantior solidę laudis & glorię. A Catalaunorum finibus in Leucos continuato itinere Nassium venit, Ptolomęo memoratum oppidum Leucorum, qui Lotaringi hodie appellantur. Dux gentis sororius Caroli Henriciq; Regum magnificentissimo apparatu comitatum omnem suscepit. Claudia vxor filiam recens enixa erat, cui in sacrosancto baptisinate Posnaniensem & collegas

POLONORVM IN GALLIA

collegas Christiano ritu sponsores esse voluit. Blamontum tandem attingit: quo in loco Catarina charissimum filium & delicias suas, Franciscus Dux Alanconiorum, & Margarita soror amantissimum fratrem vltimò amplexi, Galliꝫ proceres Principem de patria & religione benemeritum venerati, cum mēstitia in citeriorem Galliam rediere.

Abeuntem Henricum secuti sunt præter Polonos, & Romanę sedis nuncium Antistitem Montis Regalis in agro Taurino: Ludouicus Gonzaga Dux Nouioꝝ duni Heduorum: Carolus Dux Meduanæ Genouanorum, & Marchio Helbouiensis patrueles ex familia Principis Leucorum: Albertus Comes Radefiarum Marecallus Franciæ: Villoclarus Præfectus aula: Silius Comes Rupifortii. Eligius Comes Cauniensis in Belgica secunda: Ioannes Salius cognomento Tasuanus Vicecomes Liniorum: Ludouicus Picus, Mirandula: Cessacius Cadurcus: Besigninus Biturix: Gordes Allobrox: Antragii fratres nobili in Carnutibus nati loco: Cælius Cadurcus ex Leuia gente antiquissima: Beluiliius Santo: Bellogardus militari gloria florens, sorore Pauli Termi clari Ducis genitus: & spectata in bello virtutis adolescentes ex rota Gallia ferme sexcenti. Ex togatis autem Episcopus Flori municipii Aluernorum: Aegidius Abbas insule Belluarius Lugdunensis, Legatus Caroli Francorum Regis in Polonia futurus: Faurus Tholosas disertissimus Iuriconsultorum.

Blamontum vsq; proceferant obuiam ex Germanis Christophorus Friderici Comitis Palatini filius: ex eadem familia ortus, Princeps Paruæ petrae, & Ludouicus Nansous Arauliani frater, per quos veluti itineris Duces Rex Poloniae Tabernas deducitur, Ausonii

ACTA LEGATIONIS

Burdigalensis versu celebres. Episcopus Argentorati murata sede in illo oppido stationem habet. Susceptus ab eo est tanta humanitate, vt Rex & comitatus omnis in patria, non in alieno solo sibi esse videretur. Alio quanto post per Nemetes & Vangiones ad Rhenum flumen venit, quo traiecto statuit Hildebergam ad Fridericum Comitem Platinum diuertere. Aduentus, quia insperatus, heroi gratior fuit: nec vllum officii genus in hospite Rege excolendo pretermitti curauit.

Ab Hildeberga transito Rheno in Vangiones reuersus Moguntiam contendit: a cuius ciuitatis Episcopo cum sexcentis equitibus obuiam progresso detentus, honorificentissimèq; habitus, Rhenum flumen traiecit. Francofordia est municipium veteris Francia, appositum Moeno amni, cuius accolæ erant Franei illi, per quos in Gallia regnum Francorum post Valentiniiani tertii imperium foelicissimè stabilitum legitimus: Ciuēs Regem origine suam omni hospitalitatis genere honorauerunt. Mox Fuldam pergens nocturnis sacris natalis Christi interfuit cum domino oppiduli illius opulenti cœnobii Præfecto, & olim propter incolarum sanctimoniam celebri. Apud quem festis aliquot diebus in summo honore transactis, Vahicum petit, vbi Philippus Lantgravius Gallici nominis studiosissimus exquisitissimis honoribus eum affecit, cum tribus equitum millibus occurrens. Traiecto igitur Visurgi & Albi fluminibus, Saxonum agros Caroli Magni victoriis claros emensus est, insalutatus ab Augusto Regulo gentis: quod a via militari procul & æger esset. Casimirus gener mandato ipsius ad Regem venit, stipatus agmine nobilium equitum ad bis mille, comitatûsq; eum ad vltimos Saxoniae fines nullo omisso honestissimi Principis erga exteras gētes officio. Pari honore

POLONORVM IN GALLIA.

ri honore affectus est Locris á Legato Maximiliani Cæsaris, quem mille quingēti equites sequebātur. Attigit demū fines Brādeburgensis Reguli, beneficiarii Regis Polonię: á cuius familia honorificētissime susceptus deducitur Francofurtum, ad Oderam amnem, qui hodie Polonorum fines à Germanis diuidit.

Hęc per Germaniā Henrici peregrinatio fuit magna clarissimi hospitis et in colarū laude: siquidem Germanis decori erit apud omnes gētes fidem publicē datā seruasse, adiunxissetq; hospitales triumphos, quibus noui Regis virtutē honestarent: simulq; psuaderent orbī terrę Germanos periurium, criminis non sermonis genus putare: Rex verò sūmam in vultu gratiā, humanitatem, et prudentiam gerens, per quorū fines trāsiit, eos in sui admirationem ita cōuertit, vt Polonos sapientes & beatos iudicarent, qui tantę virtutis Regem sibi delegissent. Miedzericiū igitur peruenit s. Calē. Feb. anno 1574. quod fœlix faustumq; sit. Id est oppidum ad ripas Odrę amnis, quo in loco susceptus est á clientibus suis incredibili gaudio lętitiaq; gentis.

Habita est in illo congressu, nomine ciuiū tuorum, oratio acuta et grauis ab Episcopo amplitudini tuę dilecto, cui Serenissimus Rex primū Italicę, mox Faurus ē Palladia Tholosa facundissimus Orator appositē respondit: quę cōciones, cum iam lucem videant, ipsę se offerent conspectui tuo. A Miedzericio Polniam itū est, collegę tui solū clarissimi et prudentissimi viri: vbi Rex magnificentissimē susceptus, iter suū prosequitur, Cracouiam per discussas niues properans, quę est ciuitas ad Vistulam flumen totius regni maxima. Ad eam cum esset, pręmisit Albertum comitem Radesiarum, ut nomine suo iustis Sigismundi Augusti et sollempnibus inferiis interesset, quas ante ingressū et inaugura-

ACTA LEGATIONIS

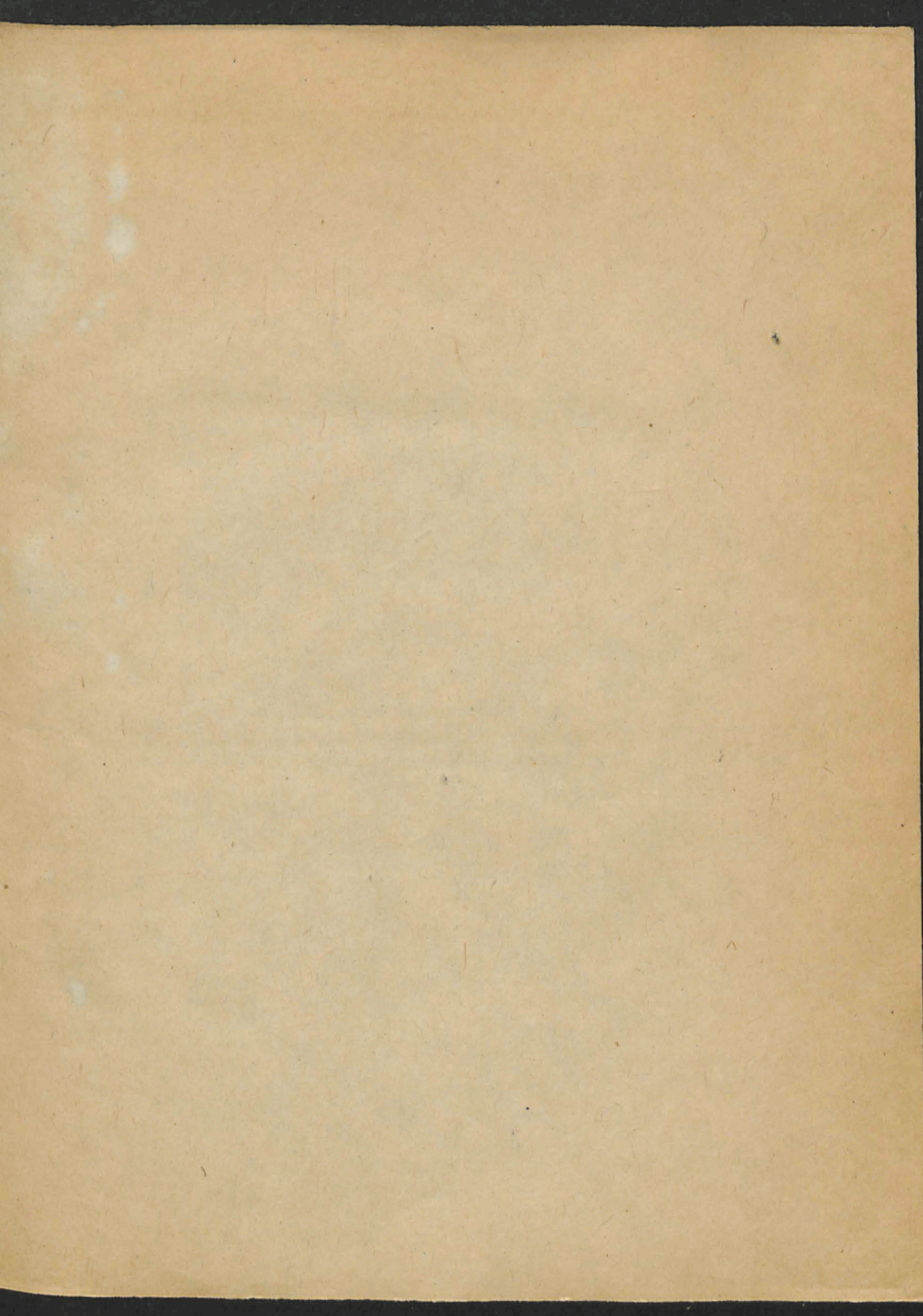
ratione noui Regis more maiorū persoluī oportebat. Quibus peractis Cracouiā ingreditur, quanta ciuiū læticia, gaudiōq; et plausu, quis dicendo cōplecti queat? Inunctus demū est in æde Cracouiensi VIII Calē. Martias, die Solis, seruato ritu et cęremoniis maiorū. Huic sacre inaugurationi interfuere Legati Gregorii XII. Pontificis Romani, Maximiliani Cęsaris, Regū Hungarię et Suetię, Oratores Principum Germanię, finitimarumq; gentium, & Senatorum, procerumq; Polonię ac Lituanię ingens numerus.

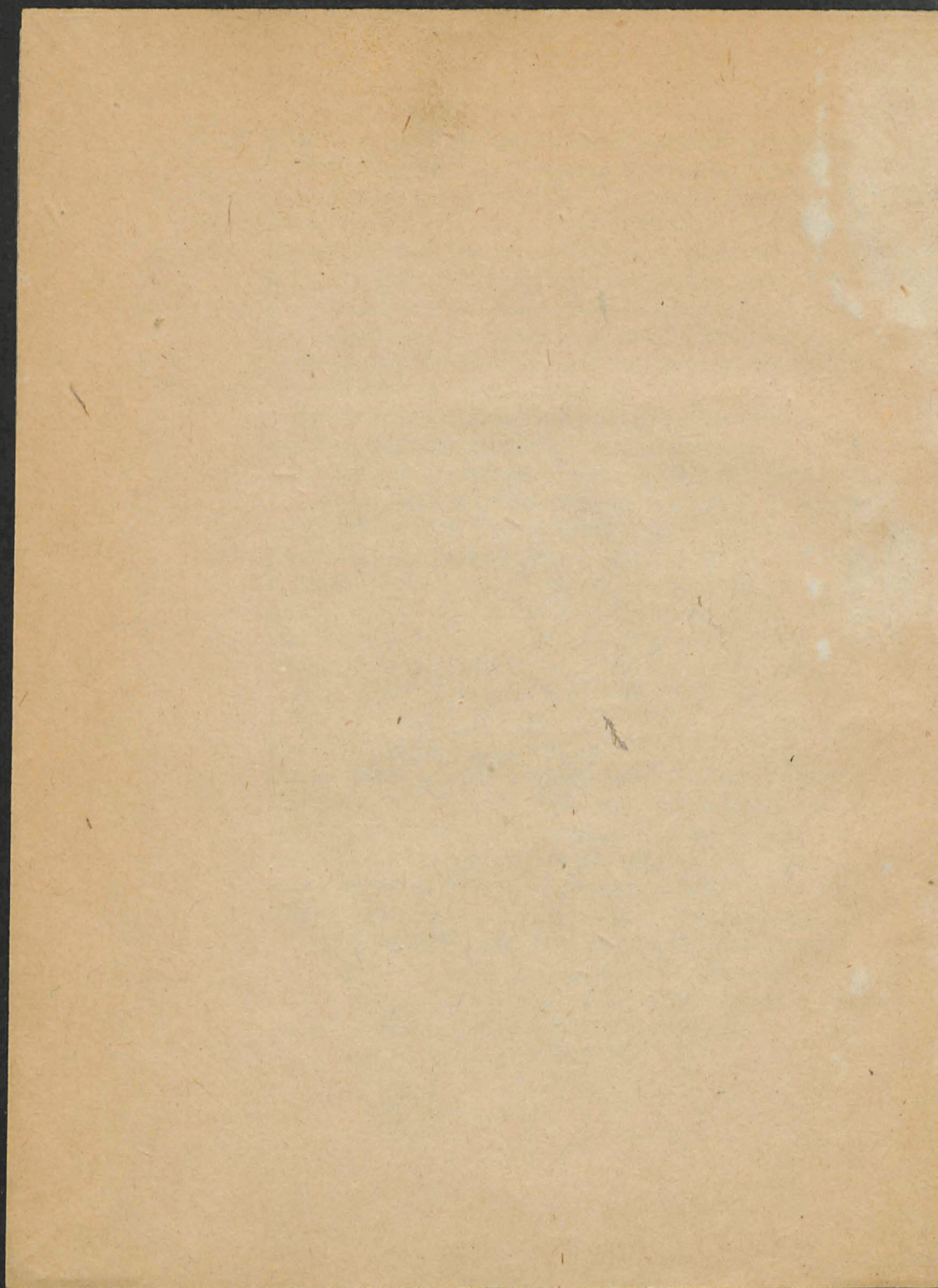
Ego verō, clarissime Hosi, narrationi meę finem imponā, ne iniuriam fecisse videar excellentibus ingentis ciuiū tuorum, qui honores in aduentu Regi habitos, et Cracouiensiu in sacra inauguratione triumphos memorię mandaturi sūt. Vnum modō dicā, videri mihi Galiam nudatam magno p̄sidio hoc tempore ciuiliū bellorū, Principe iuuentutis, et Catholicę religionis propugnatore ā se distracto; Poloniam autem beatā iudico hoc Rege studiosissimo virtutis & glorię, ipsiusq; non cliente sed domino fortunę. Regem vero fœlicē, quia nationi p̄est feraci parētīq; illustriū ingeniorum, quo in numero instar preciosissimi lapilli semper emicuiti, Stanislaē, religione, scientia, morū integritate superior multis, inferior nullo. Extrema narratione serenissimo Henrico stabile et diuturnū imperiū posco ā Deo, & quādo peragrata omni Germania saluus et incolumis ad Cracouiā regni sui sedē peruenit, sacratusque est, vtinā regnet tā piē, iustē, fœliciter, vt in posterum Polonica natio bellicosa & potens, cęteraq; gentes

Regibus destitutę, non aliundē sibi dominos, quā ex regiā Francorum deligēdos putent quę retroactis temporibus regum Europę atq; Asię seminariū fuit.

FINIS.

300. -

×KSIĘGARNIA×

ANTYKWARIAT

No 31863

